

Možnost zapojení českých stavebních organizací do výstavby jaderných elektráren

21. dubna 2011 Ostrava – pro Národní Stojírenský Klastr

Ing. Václav Matyáš, prezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví v ČR

Připravovaná dostavba JE Temelín je projekt takového rozsahu, že může významně ovlivnit vědeckovýzkumnou i hospodářskou oblast českého průmyslu a troufnu si říci i celé republiky.

Technická, organizační i investiční náročnost tohoto projektu vysoce překračuje nejnáročnější, všechny v současné době, projekty realizované v České republice. Stále na různých platformách opakují, že aktivní zapojení českých institucí a organizací, které budou přípravu a výstavbu realizovat vytváří podmínky pro jejich vědeckovýzkumný, technický, organizační a nakonec i ekonomický rozvoj.

Podmínkou, jak tuto příležitost racionálně využít, je ústřední řízení celého projektu provádět v České republice, nejlépe zadavatelem a pokud si v současné době na takovou práci netroufá, tak alespoň českým generálním dodavatelem díla. Zdůrazňuji ale nezastupitelnou roli zadavatele v procesu přípravy, ale i realizace. Považuji za méně vhodné až nerozumné, z řady důvodů, v tomto případě dodávku stavby takzvané „na klíč“ a už vůbec ne pod vedením jakéhokoliv zahraničního dodavatele. Při tomto modelu české firmy budou pasivními dodavateli, (s nepříliš velkou nadsázkou budou dodavateli betonu a zábradlí), s velice negativními dopady na jejich ekonomiku. Využití vědeckého potenciálu, projekčních kapacit a vývojových možností českých organizací bude minimální. Veškerý rozvoj znalostí v této oblasti bude za prostředky České republiky probíhat v zahraničí. Je zřejmé, že takovýto model je pro český průmysl i ekonomicky nevýhodný.

Naprosto zřejmé jsou tyto skutečnosti u dodávky stavební části. České stavební organizace jsou schopny zajistit realizaci stavební části v celém rozsahu. Pro tuto část projektu je v České republice špičkové zázemí vědeckých pracovišť v rámci vysokých škol, kvalitní pracoviště ve výzkumných ústavech, kvalitní projektové ústavy a dodavatelské firmy. Práce na realizaci takovéto stavby znamená rozvoj v celé této oblasti. Zde si nemohu odpustit otázku, jaká bude role např. EGP v modelu „dodávky stavby na klíč“?

Vlastní realizace českými stavebními organizacemi vyvolá jejich organizační, technický, technologický rozvoj a bude mít nepochybně příznivé ekonomické důsledky pro toto hospodářské odvětví. Modelem stavby „na klíč“ v čele se zahraničním dodavatelem budou tyto efekty – znovu opakují - ztraceny.

Bezesporu ústřední investiční činnost zadavatele a systém dvou hlavních dodavatelů bude od investora vyžadovat velkou přípravu, vysokou kvalifikaci i nasazení i vyšší odpovědnost. Celkový efekt pro rozvoj mnoha přímo se podílejících i spolupracujících oblastí v České republice je však nesporný.

Je samozřejmé, že takový rozsah přípravy je nutno zajišťovat v patřičném předstihu. A to slovíčko v předstihu 3x podtrhnu. Z toho plyne zajistit i vhodný model spolupráce mezi investorem a vybraným hlavním dodavatelem technologie, případně i jeho poddodavateli. Obdobný model je vhodný i pro předstihovou spolupráci mezi zadavatelem, vedoucí projekční organizací a následně i hlavním stavebním dodavatelem.

Nejde si v této souvislosti nepoložit další otázku ve vztahu na tuto konferenci „Jádro proti krizi“ a já se musím zeptat ve které zemi? (v Japonsku, USA, Francii, Rusku?). A další dotaz: bylo nutné vypsát tendr pouze s jednou podmínkou dodávky celé stavby „na klíč“? Nebylo by rozumné, jestli myslíme účast čs. průmyslu v projektu vážně, vypsát v první řadě poptávku na licenzovatelný projekt jaderného ostrova a zajistit si projektovou integraci s odzkoušenou a spolehlivou konvenční částí? Chápu snahu investora nijak neriskovat a přenést veškerou odpovědnost na dodavatele. Tuto zodpovědnost si ale každý dodavatel nechá dobře zaplatit a stavba na klíč bude o cca 15 % dražší. Navíc veškerou odpovědnost na dodavatele stejně přenést nelze. Oficiální poptávka ještě nebyla vypsána a je tedy možné vypracovat dodavatelské schéma, které nedá zahraničním dodavatelům do ruky všechny trumfy. A nejde jenom o cenu a účast českého průmyslu. Jde především o bezpečnost elektrárny a její dlouhodobé bezpečné provozování. K tomu ale musí být u nás v republice hluboká znalost díla pro šedesátileté provozování bloků.

Samozřejmě těch „otazníků“ je dosud strašně moc. Investor ale od počátku sleduje jediný model vypsání poptávky, v níž lze ztěžít zahraničním dodavatelům závaznou účast českého průmyslu předepsat. Vypsání poptávky pro zahraničního dodavatele „na klíč“, znamená nevratný krok, které mohou kvalifikovanou účast čs. průmyslu a stavebnictví v tomto

projektu ohrozit.

Záleží nám na republice? Nezáleží nám na ní?